

2014

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

NVO MLADI ROMI

Godišnji izvještaj koji je pred Vama ima za cilj da sumarno prikaže sve aktivnosti koje je NVO Mladi Romi realizovala tokom 2014. godine. Izvještaj sadrži pregled implementiranih projekata, kao i pojedinačnih aktivnosti u oblasti zagovaranja za bolji položaj Roma u Crnoj Gori. Godišnji izvještaj daje uvid u finansije i procentualno prikazuje udio donatorskih sredstava u ukupnoj finansijskoj strukturi naše organizacije.

Januar 2015.

O organizaciji

NVO Mladi Romi – Herceg Novi registrovana je u maju 2005. godine kao lokalno neprofitno udruženje građana, sa ciljem da doprinese poboljšanju položaja Roma i Romkinja u Crnoj Gori i njihovoj punoj integraciji u crnogorsko društvo. Stoga je i vizija naše organizacije: Romi i Romkinje ravnopravni, obrazovani i aktivni građani Crne Gore.

Aktivnosti NVO Mladi Romi su, prije svega, usmjerene na rad sa zajednicom, praćenje i doprinos implementaciji nacionalnih i lokalnih akcionih planova u oblasti integracije Roma, kroz podsticanje aktivnog učešća, javnog zastupanja, promovisanja i posredovanja u ostvarivanju manjinskih prava.

Da bi ostvarila svoj cilj, naša organizacija:

- animira i podstiče mlade Rome i Romkinje da budu aktivni učesnici u procesu donošenja odluka koje se odnose na integraciju Roma;
- pruža aktivan doprinos razvoju obrazovanja romske djece i omladine;
- radi na rješavanju pitanja državljanstva i ličnih dokumenta;
- doprinosi poboljšanju životnih uslova za romsku zajednicu;
- radi na očuvanju romske kulture i tradicije;
- inicira izradu lokalnih akcionih planova i strateških dokumenata na lokalnom nivou u oblasti integracije Roma;
- saraduje sa svim relevantnim domaćim i međunarodnim organizacijama čiji je cilj poboljšanje položaja romske zajednice.

Naša organizacija je naročito prepoznata po aktivnostima i rezultatima na polju regulisanja pravnog statusa za Rome i Romkinje naseljene na području Crne Gore. NVO Mladi Romi je, takođe, inicirala i koordinisala proces izrade i usvajanja lokalnih akcionih planova za integraciju Roma u opštinama Herceg Novi, Kotor i Tivat.

Svojim posvećenim radom od male, lokalne organizacije, NVO Mladi Romi je izrasla u kredibilnog partnera lokalnih, nacionalnih institucija i međunarodnih organizacija. Od 2013. godine, NVO Mladi Romi je izabrana za kontakt organizaciju za Dekadu uključenja Roma.

U sklopu svojih aktivnosti, saradujemo sa velikim brojem lokalnih organizacija, a članovi smo i nekoliko nacionalnih koalicija nevladinih organizacija kojima je zajednički cilj poboljšanje položaja romske zajednice u Crnoj Gori.

Projekti

» Lična dokumentacija – prvi korak ka jednakosti «

Nedostatak ličnih dokumenata otežava ostvarivanje niz prava iz oblasti socijalne zaštite za domicilne i raseljene Rome i Egipćane. Svjesni važnosti ovog pitanja, Mladi Romi su još 2008. godine počeli sa realizacijom aktivnosti usmjerenih ka rješavanju ovog pitanja za Rome i Egipćane naseljene u Boki.

Ovaj projekat, podržan od strane UNDP-a u Crnoj Gori, treći je u nizu koji je usmjeren na Rome i Egipćane koji nemaju riješen pravni status, a koji su naseljeni na području Pljevalja. Posebna aktivnost u sklopu ovog projekta bilo je temeljno istraživanje na terenu koje je pokazalo da je samo mali broj ljudi podnio zahtjev za rješavanje statusa, te da su njihovi zahtjevi i dalje u procesu. Dodatna vrijednost ovog projekta je primjena provjerenog modela za dobijanje dokumenata, čijom se primjenom doprinosi ne samo rješavanju pravnog statusa svih RE lica u ovim opštinama, već se i obezbjeđuje da svi identifikovani pojedinci imaju pristup socijalnoj zaštiti. Cilj ovog projekta je da se doprinese rješavanju pravnog statusa 50 domicilnih Roma i 50 interno raseljenih lica. Ovaj projekat se sprovodi u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i relevantnim lokalnim vlastima, kao i organizacijama romskog civilnog društva.

Tokom 2014, a u sklopu ovog projekta:

- ✚ organizovano je preko 20 sastanaka sa predstavnicima UNDP-a, Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, područnih jedinica Policije Crne Gore, UNHCR-a, Mobilnog tima sa Kosova, centara za socijalni rad, civilnog društva;
- ✚ organizovano je 5 radnih posjeta romskom naselju Trlica u Pljevljima;
- ✚ organizovane su 2 radne posjete Bijelom Polju;
- ✚ organizovano je 5 radnih posjeta romskim naseljima u Kotoru i Tivtu;
- ✚ organizovana jedna posjeta Kosovu;
- ✚ organizovan sastanak sa eksternim konsultantom UNDP-a;
  - ✚ pružena besplatna pravna pomoć za 147 korisnika i riješeno na desetine pojedinačnih zahtjeva u oblasti rješavanja pravnog statusa i sličnih zahtjeva.

Na konkursu Evropske komisije za dodjelu nagrada organizacijama civilnog društva koje direktno doprinose integraciji romskih zajednica širom Zapadnog Balkana i Turske, ovaj projekat je svrstan u 3 najbolja na području Crne Gore.

» Kontakt organizacija Dekade 2014 – Decade Focal Point (DFP) «

Puno učešće i uključivanje romske zajednice u redovne tokove društva jedna je od obaveza preuzetih u okviru Dekade Roma 2005 - 2015. U skladu sa opštim pravilima Dekade, romsko civilno društvo ima pravo da aktivno učestvuje u procesu Dekade i procesu donošenju odluka, da doprinosi efikasnoj implementaciji nacionalnih akcionih planova za Dekadu pokretanjem dijaloga između lokalnih vlasti i lokalnih romskih zajednica, da približi ciljeve Dekade romskom civilnom društvu, aktivno učestvuje i pruža svoj puni doprinos implementaciji i monitoringu nacionalnih akcionih planova za Dekadu, i obezbjeđuje učešće Roma u aktivnostima Dekade na nacionalnom nivou.

Da bi se ostvarili navedeni ciljevi, Sekretarijat Dekade je tokom 2012. godine objavio javni poziv za izbor kontakt organizacije Dekade. Počev od 2013. godine NVO MLADI ROMI je kontakt organizacija Dekade za Crnu Goru.

Tokom 2014, a u sklopu ovog projekta:

- + organizovana su 4 sastanka sa predstavnicima civilnog društva na kojima se raspravljalo o tekućim pitanjima u oblasti inkluzije Roma, implementaciji lokalnih akcionih planova, procesu praćenja implementacije Nacionalne strategije za integraciju Roma i Akcionog plana Dekade, te važećim zakonskim procesima i povezanim propisima;
- + naša organizacija je finansirala učešće preko 20 predstavnika romskog civilnog društva na preko 10 međunarodnih konferencija posvećenih integraciji Roma, posredstvom DFP procedura: Evropskom samitu Roma u Briselu, sastancima Međunarodnog upravnog odbora Dekade u Podgorici i Sarajevu, tematskim radionicama i konferencijama o sprječavanju diskriminacije, ekonomskom osnaživanju Roma, inkluzivnom obrazovanju, stanovanju, zdravlju i zaštiti žena, koje su organizovane u Podgorici, Tirani, Skadru i Sarajevu;
- + predstavnici NVO Mladi Romi učestvovali su na 4 sastanka Mreže kontakt organizacija Dekade u Podgorici, Bukureštu, Pragu i Skoplju;
- + u saradnji sa Sekretarijatom Dekade, organizovana je prezentacija Izvještaja o analizi projekata Dekade inkluzije Roma u Podgorici;
- + izrađena je internet stranica www.mladiromi.me, otvoren Facebook i Twitter nalog, pokrenuta Google grupa “Romska posla”, koja trenutno broji 40 članova, predstavnika/ca civilnog društva, lokalnih i državnih organa i međunarodnih organizacija koje se bave inkluzijom Roma;
- + prevedeno i distribuirano nekoliko izvještaja međunarodnih organizacija koje prate oblast integracije Roma u Crnoj Gori.

» **Obrazovanjem do integracije** «

Uključivanje i zadržavanje romske djece u sistem obrazovanja najvažniji je element njihove integracije i socijalizacije. Problemi kao što su nepismenost roditelja i slaba ekonomska moć roditelja znatno otežavaju ovaj proces.

Stoga je opšti cilj ovog projekta pružanje podrške kvalitetnom obrazovanju romske djece na području opštine Herceg Novi. Konkretni ciljevi ovog projekta su: poboljšanje redovnosti pohađanja osnovne škole od strane romske djece, unaprjeđenje znanja i povećanje broja romske djece koja uspješno završavaju školsku godinu, kao i povećanje nivoa svijesti roditelja romske djece o značaju obrazovanja.

Glavne aktivnosti realizovane u sklopu ovog projekta su:

- ✚ svakodnevno održavanje radionica sa djecom uz prisustvo dva mentora koja su djeci pružala pomoć u učenju, izradi domaćih zadataka, motivisali ih da ostvare bolje rezultate u školi, kao i da redovno pohađaju školsku nastavu;
- ✚ izrađene individualne baze podataka školskog uspjeha romske djece (praćenje vaspitno-obrazovnog procesa);
- ✚ mjesečne motivacione i tematske radionice sa roditeljima sa ciljem obezbjeđivanja podrške i poboljšanja uspjeha romske djece;
- ✚ održani sastanci sa direktorima osnovnih škola i Centrom za socijalni rad iz Herceg Novog;
- ✚ organizovan rekreativno-obrazovni izlet za djecu.

Projekat se realizuje u saradnji sa osnovnim školama "Dašo Pavičić", Igalo, "Milan Vuković", Savina, "Ilija Kišić", Zelenika i Opštinom Herceg Novi. Projekat je počeo sa realizacijom 2013. Godine, kada ga je uz podršku OSCE/ODIHR-a i Opštine H.Novi sprovodila NVO Mladi Romi, dok je u 2014. godini OEBS misija u Crnoj Gori odlučila da preuzme finansiranje u saradnji sa našom organizacijom.

» Radionice za izradu nakita «

NVO Mladi Romi je u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje pokrenula Program obuke za izradu i prodaju nakita koji je trajao 45 dana, sa početkom od 1. avgusta. Sredstva za realizaciju ovog projekta obezbijedena su kroz program javnih radova Zavoda za zapošljavanje. U programu su učestvovala 4 nezaposlene mlade osobe iz romske zajednice (Zarija Gaši, Senada Ahmetaj, Indire Rama i Arijana Ahmetaj).

Podršku za realizaciju programa, koji se po prvi put organizuje u Herceg Novom za romsku zajednicu, dobili smo od njemačke međunarodne organizacije HELP - Hilfe zur Selbsthilfe e.V. i njihovog predstavništva u Podgorici. Imajući u vidu da je ovaj projekat doprinio smanjenju nezaposlenosti i povećanju konkurentnosti pripadnica romske populacije, NVO Mladi Romi je inicirala nastavak ovih radionica kroz projekat DORRA – Domaća romska radinost, koji sporvodi HELP uz podršku Ministarstva inostranih poslova SR Njemačke. Unikatan nakit nastao tokom realizacije projekta DORRA izložen je na Novogodišnjem bazaru rukotvorina krajem decembra.

» Radionice za neformalno učenje romskog jezika «

Ovaj projekat pokrenulo je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava sa ciljem unaprjeđenja položaja romske zajednice i uspješnije integrisanosti ove populacije u naše društvo. NVO Mladi Romi je partner Ministarstva za realizaciju radionica u Herceg Novom.

Predavači na radionicama za učenje romskog jezika i kulture koriste ranije usvojen Bukvar za romski jezik čiju je izradu, zajedno sa Romskim savjetom, podržalo Ministarstvo. Bukvar je polazno pomoćno sredstvo u nastavi koja je obuhvatila, do sada četiri opštine, i to Podgoricu, Nikšić, Berane i Herceg Novi. U ovim opštinama živi najveći broj pripadnika/ca romske populacije, pa su shodno tome uvrštene među prve četiri za uključivanje u ovaj pilot projekat.

Obuka nije namijenjena isključivo djeci romske populacije, već i odraslima, posebno imajuću u vidu veliki procenat nepismenosti među starijim pripadnicima/ama romske zajednice.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Crne Gore

» Unaprjeđenje integracije Roma na lokalnom nivou «

Projekat "Unaprjeđenja integracije Roma na lokalnom nivou" zajednički su implementirali CEDEM, NVO Mladi Romi i Opština Herceg Novi, a finansijski podržala Fondacija za otvoreno društvo iz Budimpešte.

Ovaj projekat je započeo 2013. godine, međutim u prvom kvartalu 2014. izrađena je Lokalna studija stanovanja, koja je nastala kao glavni proizvod navedenog projekta. U Studiji je prikazan detaljan opis stanja stanovanja romskog i egipćanskog stanovništva u ovoj opštini, te predložene preporuke, zasnovane na validnim i provjerljivim podacima sa terena. Studija je potkrijepljena stručnom analizom pravnog konsultanta i građevinskog inženjera. Poseban dio studije čini izvještaj o istraživanju na terenu.

Istraživanje na terenu jeste elementarno polazište u kojem su utvrđeni postojeći problemi stanovanja u naseljima i u individualnim stambenim objektima, zatim socijalni, materijalni, obrazovni i stručni kapacitet stanovnika/ca. Ovakvim, sveobuhvatnim pristupom moguće je, koristeći unutrašnje potencijale populacije, naći pravi način da se pomogne ovim porodicama.

*Projekat izrade situacione analize u oblasti stanovanja romske i egipćanske populacije
Opština Herceg Novi*

Sl. 1 i 2. solidne nezavršene porodične kuće u Zelenici

Sl. 3, 5i 6. stari objekat koji je goreo

Inicijative

Tokom 2014. godine, NVO Mladi Romi je podnijela više inicijativa relevantnim lokalnim i nacionalnim organima, ali i međunarodnim organizacijama sa ciljem regulisanja individualnih i kolektivnih prava pripadnika marginalizovanih grupa, a naročito Roma. U nastavku su navedene neke od najznačajnijih:

- ✚ U saradnji sa partnerskim organizacijama pripremili smo preporuke za potrebe seminara posvećenog pitanjima inkluzije romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori, koji je organizovala Delegacija EU u Crnoj Gori. Dokument sadrži ključne preporuke u prioritetnim oblastima definisanim u okviru Dekade Roma 2005 – 2015: obrazovanje, zapošljavanje, lična dokumentacija, zdravstvena i socijalna zaštita i stanovanje.
- ✚ Pripremili smo komentare i preporuke na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, naročito zahtijevajući da se Zakon izmijeni i dopuni u pogledu ugradnje mehanizama kontrole za spriječavanje nepotizma i korupcije u raspolaganju sredstvima Fonda, ali i naglašavajući da predmet korekcije Zakona svakako treba da bude i transparentnost i puna reprezentativnost formiranja manjinskih savjeta.
- ✚ Učestvovali smo na konferenciji „Interaktivni dijalog o Romskoj platformi“ koju je organizovala Evropska komisija u Briselu. Kao predstavnici Mreže kontakt organizacije Dekade, zahtijevali smo da se uspostavi posebna radna grupa sastavljena od predstavnika civilnog društva koja bi tijesno saradivala sa Evropskom komisijom u vezi sa izborom tema, određivanja dnevnog reda, ciljeva i očekivanih rezultata predstojeće Romske platforme, a sve sa ciljem obezbjeđivanja konkretnih rezultata i praćenja rada relevantnih institucija između sastanaka.
- ✚ U saradnji sa Asocijacijom za demokratski prosperitet - Zid, UNO Libertask i Unijom slobodnih sindikata Crne Gore uputili smo inicijativu za unošenje prava na stan u Ustav Crne Gore, i u vezi sa ovim pitanjem formirali i Mrežu za razvoj socijalnog stanovanja. Iako Ustav ne utvrđuje pravo na stan kao posebno socijalno pravo, u njemu se Crna Gora navodi kao socijalna država, te se ona smatra isključivo odgovornom za konstituisanje socijalne pravde. To samo po sebi znači da se pravo na stan, kao jedno od najvažnijih ljudskih prava, mora konstituisati u načelima ljudskog dostojanstva. Inicijativa je upućena Predsjedniku Crne Gore, Predsjedniku Skupštine Crne Gore, poslaničkim klubovima, kao i Predsjedniku Vlade Crne Gore.
- ✚ U izvještajnom periodu podnijeto je desetinu molbi, zahtjeva i dopisa za rješavanje pojedinačnih problema pripadnika/ca romske populacije. Zahtjevi su upućivani Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, centrima za socijalni rad, opštinama, i dr.

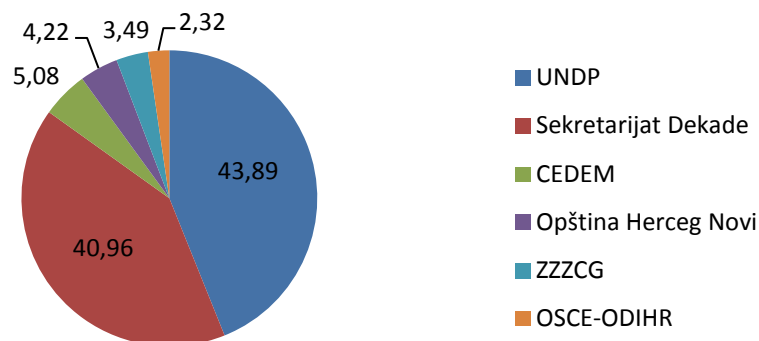
Finansijski izvještaj¹

Tokom izvještajnog perioda, kao i prethodnih godina, NVO Mladi Romi se finansirala donacijama koje je ostvarivala na projektnoj osnovi, kroz grantove međunarodnih donatora, drugih nevladinih organizacija, donacije Opštine Herceg Novi i državnih organa. Za određeni dio projektnih aktivnosti koje je vodila naša organizacija, sredstva su uplaćivana direktno na račun angažovanih osoba, što je slučaj sa tri projekta, u kojima se NVO Mladi Romi pojavljuje kao posrednik u realizaciji, i to: „Obrazovanjem do integracije“ koji finansira OEBS, druga faza projekta „DORRA – Domaća romska radinost“, koju podržava HELP i Njemačko ministarstvo spoljnih poslova, kao i “Neformalno učenje romskog jezika“, podržano od Ministarstva za ljudska i manjinska prava Crne Gore. Honorari u ovim projektima uplaćivani su direktno našim aktivistima, te s obzirom na to, ove uplate neće biti prikazane u finansijskoj strukturi organizacije.

FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2014. GODINU PO DONATORIMA	
DONATOR	IZNOS SREDSTAVA U EURIMA
UNDP Crna Gora	20 735
Sekretarijat Dekade Roma – Budimpešta	19 350
Centar za demokratiju I ljudska prava – Podgorica (CEDEM)	2400
Opština Herceg Novi	2000
Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG)	1650
OSCE-ODIHR	1100
UKUPNO	47235

¹ *Kompletan finansijski izvještaj možete preuzeti putem linka: <http://mladiromi.me/2014-07-21-09-36-07/dokumenta/category/3-publikacije?download=30:finansijski-izvjestaj-2014>*

Udio donatora u finansiranju NVO Mladi Romi - procentualno

Angažovane osobe u NVO Mladi Romi u toku 2014.

1. Samir Jaha, izvršni direktor
2. Dženita Brčvak, koordinatorka projekta „Decade Focal Point 2014“
3. Saša Pavićević, finansijski i administrativni menadžer
4. Sanja Knežević, koordinatorka kancelarije u Herceg Novom
5. Mehmet Beriša, lokalni koordinator na projektu Unaprjeđenje integracije Roma na lokalnom nivou
6. Kastriot Murataj, asistent na projektu „Lična dokumentacija – prvi korak ka jednakosti“
7. Emrah Jefkaj, asistent na projektu „Obrazovanjem do integracije“
8. Stanislava Andrić, asistentkinja na projektu „Obrazovanjem do integracije“
9. Senka Domović Bulut, asistentkinja na projektu „Obrazovanjem do integracije“
10. Veselj Beganaj, konsultant na projektu „Decade Focal Point 2014“
11. Allmir Tahiri, stipendista i asistent na projektu „Decade Focal Point 2014“
12. Tina Tafa, asistentkinja na projektu „Neformalno učenje romskog jezika“
13. Mona Jašaraj-Ahmetaj, asistentkinja na projektu „Neformalno učenje romskog jezika“
14. Zarija Gaši, angažovana po projektu za izradu nakita i asistentkinja za upravljanje kancelarije NVO Mladi Romi u Herceg Novom
15. Senada Ahmetaj, angažovana po projektu za izradu nakita
16. Indira Rama, angažovana po projektu za izradu nakita
17. Arijana Ahmetaj, angažovana po projektu za izradu nakita.